

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน

The Development of Wicker Wall Lamp from Talipot Palm Leaves

อมรรตน์ อนันต์วราพงษ์^{1,*}, พีรพงษ์ หนูแดง¹,
พัลวี ศรีชะมน² และชนาพร จันทร์สมศรี²

Amornrat Anunvrapong^{1,*}, Peerapong Noodang¹,
Passawee Srichamon² and Chanaporn Chantarasamak²

บทคัดย่อ

งานวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติชุดโคมไฟแขวนจักสานจากใบลาน 4 รูปแบบ ทำการประเมินเพื่อหาแบบที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยใช้คำถามปลายเปิด ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกภาพร่าง 3 มิติรูปแบบที่ 2 เนื่องจากมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้สร้างเป็นผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานต้นแบบมากที่สุด สร้างผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานต้นแบบนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจโคมไฟประเภทแขวนเพดาน จากกลุ่มจักสานบ้านทับลาน จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจพบว่า ด้านการออกแบบ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจสูงสุดร่วมมีความกลมกลืนกับผลิตภัณฑ์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) ด้านความสวยงาม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์มีความสวยงามประณีตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) ด้านประโยชน์ใช้สอย ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์เหมาะสมที่จะนำไปจำหน่ายมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) และ ความพึงพอใจโดยรวมพบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$)

คำสำคัญ: โคมไฟ เครื่องจักสานใบลาน การออกแบบผลิตภัณฑ์

¹ สาขาวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ 10120
Program of Program of Thai Wisdom Product Development, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok 10120 Thailand

² สาขาวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ 10120
Program of Thai Wisdom Product Development, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krungthep, Bangkok 10120 Thailand

*Corresponding author, e-mail: amornrat.a@mail.rmutk.ac.th

ABSTRACT

This study aimed to 1) investigate the customers demand on wicker wall lamp, 2) to develop wicker wall lamp that answers the customers demand and 3) evaluate the customers' satisfaction toward the wicker wall lamp from Talipot palm leaves. The four three-dimensional (3D) pattern of wicker wall lamp from Talipot palm leaves were designed. The pattern will be evaluated and used in further step. The participants were five technicians who are expert in manufacturing and product design. Research instrument was open-ended questionnaire. Technicians selected pattern Number 2 because it was the most suitable pattern. The prototype of wicker wall lamp was made and use as the sample in customers' satisfaction evaluation step. The participants were 50 customers who are interesting in wicker wall lamp from Ban Tublan woven group, Prachinburiprvince. The research instrument was customers' satisfaction questionnaire. The customers' satisfaction score showed that 1) product design aspect: the customers satisfied the concordant of material and product ($\bar{X} = 4.22$), 2) usefulness aspect: the customers satisfied the commercial value of product ($\bar{X} = 4.42$), and 3) the satisfaction toward whole product, the wicker wall lamp gained the customer satisfaction in highest level ($\bar{X} = 4.22$).

Keywords: Lamp, Wicker, Talipot palm leaves, Product design.

บทนำ

เครื่องจักสานเป็นงานศิลปหัตถกรรมเก่าแก่ของมนุษย์อย่างหนึ่ง มีหลักฐานปรากฏว่ามนุษย์ได้ประดิษฐ์คิดทำเครื่องจักสานมาใช้ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยพัฒนาเอาเถาวัลย์ ต้นไม้ ใบไม้ มาจัก ผ่า และเหลาที่จะนำมาเป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วยการสอด ชัด พัน และถัก ซึ่งเรียกรวม ๆ กันว่า “การสาน” และเรียกสิ่งทีสร้างขึ้นจากการรวมวิธีดังกล่าวว่า “เครื่องจักสาน” มนุษย์ได้พัฒนาเครื่องจักสานให้มีรูปแบบสวยงามเหมาะสมกับการใช้สอยของผู้ใช้ในแต่ละประเทศ แต่ละถิ่น สืบทอดกันมา คนไทยได้พัฒนา ประดิษฐ์คิดเครื่องจักสานจากวัตถุดิบนานาชนิดเพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้เหมาะสมกับการใช้สอยตามสภาพภูมิศาสตร์ อาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น จึงทำให้เครื่องจักสานไทย มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่แตกต่างกันออกไปแต่ละภาค แต่ละถิ่น แต่ละชุมชน คนไทยมีความฉลาดในการเลือกใช้วัตถุดิบนานาชนิดมาทำเครื่องจักสาน (วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ, 2532)

หมู่บ้านทับลาน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี พื้นที่ของตำบลเต็มไปด้วยปาลานที่

อุดมสมบูรณ์มากที่สุดของเอเชียอาซียหลักของชาวบ้านคือ การทำนา ทำไร่มันสำปะหลังและหาของป่ามาขายแต่ยังมีอาชีพเสริมด้วยการนำใบลานมาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านที่นี้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลโอท็อป (OTOP) 5 ดาว (ภาพที่ 1) (สุรัตน์ อัดตะ, 2556, น. 6)

ลาน (talipot palm) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า (*Corypha umbraculifera* L.) เป็นไม้ที่อยู่ในวงศ์ (family) Arecaceae ลักษณะโดยทั่วไปเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางเป็นพืชที่มีช่อดอกที่ใหญ่ที่สุดในโลกแต่ละต้นจะออกดอกเพียงครั้งเดียว จะออกดอกเมื่ออายุประมาณ 20-30 ปี เป็นไม้ต้นเดี่ยวไม่แตกหน่อหรือออกลำตาลแต่ลำต้นสั้นไม่สูงชะลูดเหมือนตาล ใบรูปพัดแกนโค้ง แผ่กว้าง มีร่องและแยกลึกเป็นแฉก ระยะเวลาออกดอกจนผลสุกใช้เวลาประมาณหนึ่งปี หลังจากนั้นต้นจะตาย ขึ้นตามที่ราบในหุบเขาประโยชน์สมัยโบราณใช้ใบในการบันทึกข้อมูลและเรื่องราวต่าง ๆ นำใบมาใช้มุงหลังคา นำมาจักสานเป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ (เต็ม สมิตินันท์, 2544)

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์จากใบลานที่ชาวบ้านหมู่บ้านทับลานทำออกจำหน่าย

มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์โคมไฟจากวัสดุที่มีในท้องถิ่นของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น พัฒนาจากผ้าฝ้าย (พลวัต เพชรนารถ และวชิ อินทรักษ์, 2551) จากไม้ไผ่ (เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง, 2553; ศักดิ์ชาย สิกขา และคณะ, 2558) จากกาบหมาก (ศุภณัฐ สุวรรณนาวี, 2554) จากต้นคลุ้ม-คล้า (ณภัค แสงจันทร์, 2555) ใช้ศิลปะการตัดกระดาษแบบไทย (ปรารธนา ศิริสานต์ และนิรัช สุดสังข์, 2555) จากผ้าไหมมัดหมี่ (เลิศ วรแสง และคณะ, 2557) และจากผักตบชวา (ชนากานต์ ประเสริฐ, 2557)

ผู้วิจัยจึงได้มีแนวความคิดที่จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากใบลานให้มีความแปลกใหม่ไปจากรูปแบบเดิมที่มีอยู่ โดยใช้รูปแบบของการวางตลาดในการสานผลิตภัณฑ์มาผสมผสานเข้ากับตลาดของการผูกลายเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟใบลานมีความทันสมัยในด้านรูปแบบ แต่วัสดุและการผลิตยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาชาวบ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการตลาด และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน
2. เพื่อออกแบบและพัฒนากรรมวิธีในการสร้างผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของบริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน ผู้วิจัยได้ลำดับการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการตลาด และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจโคมไฟประเภทแขวนเพดาน จากกลุ่มจักสานบ้านทับลาน จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ (satisfaction scale) โดยใช้แบบสอบถามกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert's method) (James & Perla, 2007)

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน 4 รูปแบบ จากนั้นทำการประเมินเพื่อหาภาพร่าง 3 มิติที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด (open-ended questions)

3. นำภาพร่าง 3 มิติที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาทำการสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานต้นแบบ แล้วนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่บุคคล

ทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน ประเภทแขวนเพดานโดยการสุ่มเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มจักสานบ้านทับลาน จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ท

ผลการวิจัย

ความต้องการลวดลาย และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานรวบรวมข้อมูลผู้บริโภคมที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจโคมไฟประเภทแขวนเพดาน จากกลุ่ม จักสานบ้านทับลาน จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 50 คนใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจผลการศึกษาพบว่าข้อมูลเบื้องต้น

ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 48.00 และเพศหญิงร้อยละ 52.00 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี (ร้อยละ 54) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 60.00) ส่วนมากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 58.00) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานดังนี้ ด้านลวดลาย ผู้บริโภคต้องการลวดลายดอกมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา ได้แก่ ลวดลายขั้ว ลวดลายเส้น ผสมผสานทุกลายเข้าด้วยกัน ลวดลายบัวคว่ำบัวหงาย และลวดลายดอกพิกุล ตามลำดับ ด้านสี ผู้บริโภคต้องการสีธรรมชาติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา ได้แก่ สีจากการย้อมด้วยเปลือกมังคุด และสีเคมี ตามลำดับด้านรูปทรง ผู้บริโภคต้องการรูปทรงอิสระมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมา ได้แก่ รูปทรงเรขาคณิตด้านวัสดุ ผู้บริโภคต้องการวัสดุที่เป็นลวด เหล็กมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมา ได้แก่ หวาย ก้านลาน และไม้ไผ่ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน (n=50)

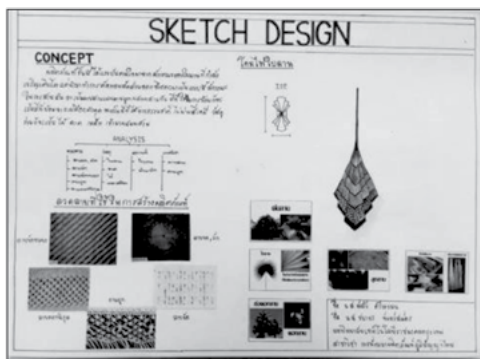
รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
1. ด้านลวดลาย	
- ลวดลายดอกพิกุล	2.78
- ลวดลายบัวคว่ำบัวหงาย	2.94
- ลวดลายขั้ว	4.32
- ลวดลายดอก	5.54
- ลวดลายเส้น	3.14
- ผสมผสานทุกลายเข้าด้วยกัน	3.10
2. ด้านสี	
- สีธรรมชาติ	4.52
- สีจากการย้อมด้วยเปลือกมังคุด	3.62
- สีเคมี	2.62
3. ด้านรูปทรง	2.44
- รูปทรงเรขาคณิต	2.44
- รูปทรงอิสระ	2.44
4. ด้านวัสดุ	
- ลวด เหล็ก	4.83
- ไม้ไผ่	3.02
- ก้านลาน	3.04
- หวาย	3.54

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ

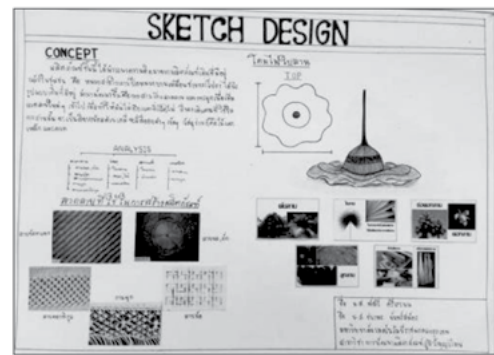
4.50-5.00	หมายถึง มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง มาก
2.50-3.49	หมายถึง ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง น้อย
1.00-1.49	หมายถึง น้อยที่สุด

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน
ทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติ จำนวน 4 รูปแบบ ประเมินหา
รูปแบบที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยใช้
คำถามปลายเปิดผู้เชี่ยวชาญได้เลือกภาพร่าง 3 มิติ

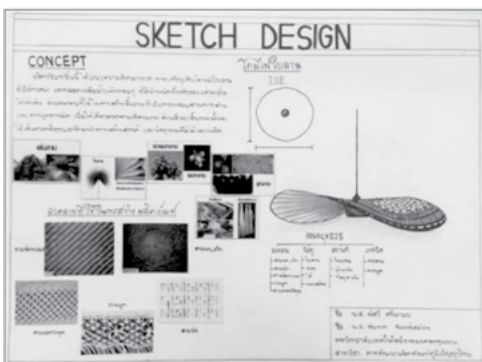
รูปแบบที่ 2 (ภาพที่ 2) เนื่องจากมีความเหมาะสมที่จะนำ
มาใช้สร้างเป็นผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน
ต้นแบบมากที่สุด (ภาพที่ 3 และ 4) ผู้เชี่ยวชาญยังม
ความคิดเห็น ดังนี้ รูปแบบที่ 2 มีการพัฒนาและการ
ออกแบบที่ดีนำความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะมาใช้
อย่างสวยงามมีความน่าใช้ เพราะว่าเป็นการนำวัสดุ
ธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความรู้สึกถึงความโปร่ง
ไม่ทึบสามารถทำความสะอาด ได้ง่ายและจากการจัดวาง
รูปแบบเหมาะสมในการนำไปใช้งาน ใช้ติดเพดานตกแต่ง
ตามโรงแรมและรีสอร์ทที่เหมาะสมกับห้องโถง ห้องนั่งเล่น
ห้องรับแขก การเลือกหลอดไฟควรคำนึงถึงความร้อนของ
หลอดไฟที่ไม่ทำให้เกิดการไหม้ในระยะเวลาการเปิดใช้งาน
ที่นาน

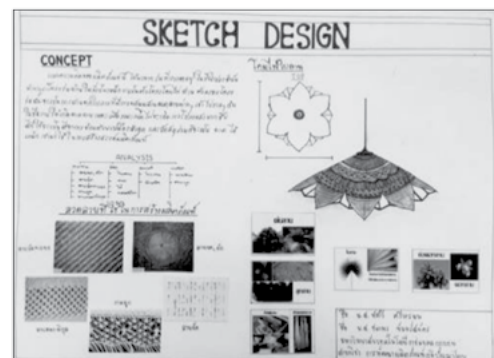
รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

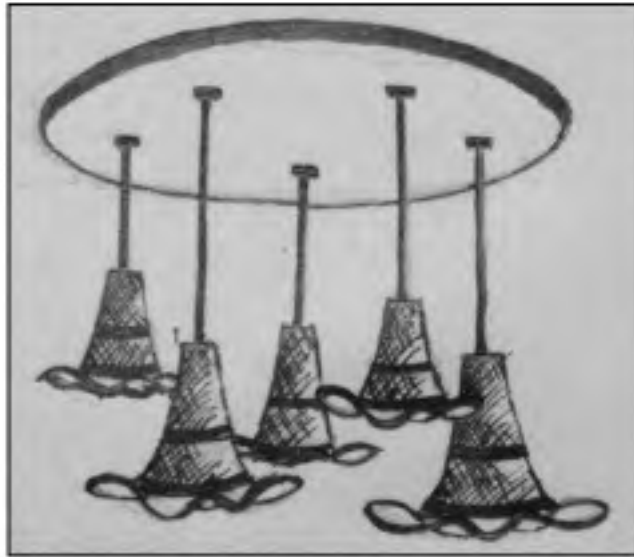

รูปแบบที่ 3

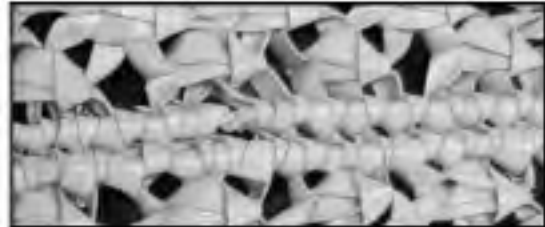

รูปแบบที่ 4

ภาพที่ 2 การออกแบบภาพร่าง 3 มิติ ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน 4 รูปแบบ

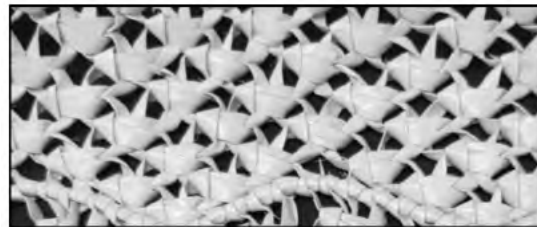
แบบภาพร่าง 3 มิติ

ลายขัด ลายตีคิ้วเส้นตรง 2 เส้น

ลายตีคิ้วเส้นหยักหรือเส้นลูกคลื่นลายผูกปมตัวใหญ่หรือลายผูกแม่ปู

ลายผูกปมตัวเล็กหรือลายผูกลูกปู

ภาพที่ 3 การออกแบบภาพร่าง 3 มิติ และลวดลายต้นแบบที่ใช้ในการสาน ชุดโคมไฟจักสานจากไบลานต้นแบบ

ภาพที่ 4 ผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานต้นแบบ

นำภาพร่าง 3 มิติรูปแบบที่ 2 ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจักสานจากใบลานต้นแบบ แล้วนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟ จักสานจากใบลาน ประเภทแขวนเพดาน โดยการสุ่มเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มจักสานบ้านทับลาน จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 64.00 และเพศหญิง ร้อยละ 36.00 อายุส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 21-30 ปี (ร้อยละ 42) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 60.00) ส่วนมากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 64.00) ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบผู้บริโภคมีความพึงพอใจสูงสุดว่ามีความกลมกลืนกับผลิตภัณฑ์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา ได้แก่ การผสมผสานลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรง ลักษณะโดยรวมเหมาะสมองค์ประกอบโดยรวม

ของผลิตภัณฑ์มีความสมดุล และความแข็งแรงของตัวผลิตภัณฑ์ ตามลำดับด้านความสวยงาม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามประณีตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา ได้แก่ การวางลวดลายมีความเหมาะสม ด้านประโยชน์ใช้สอย ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์เหมาะสมที่จะนำไปจำหน่ายมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่จะให้ในโอกาสพิเศษ และความพึงพอใจโดยรวมพบว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) จากคำถามท่านคิดว่าผลิตภัณฑ์ควรจัดจำหน่ายในราคาเท่าไรผู้บริโภคเห็นสมควรให้ขายที่ราคา 10,001-12,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 50) รองลงมา ได้แก่ 12,001-13,000 9,001-10,000 และ 8,000-9,000 บาท ตามลำดับ และจากคำถาม หากผลิตภัณฑ์ ชุดโคมไฟจักสานจากใบลาน ผลิดมาเพื่อจำหน่าย ท่านคิดว่าจะจำหน่ายได้หรือไม่ผู้บริโภคทุกคน (ร้อยละ 100) มีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์ชิ้นนี้สามารถที่จะจำหน่ายได้ (ตารางที่ 2 และ 3)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจากใบลานต้นแบบ (n=50)

รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
1. ด้านการออกแบบ	
- ความแข็งแรงของตัวผลิตภัณฑ์	3.74
- การผสมผสานลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรง	4.12
- สัดส่วนของตัวผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม	3.84
- องค์ประกอบโดยรวมของผลิตภัณฑ์มีความสมดุล	4.02
- ลักษณะโดยรวมเหมาะสม	4.10
- วัสดุมีความกลมกลืนกับผลิตภัณฑ์	4.22
2. ด้านความสวยงาม	
- ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามประณีต	4.42
- การวางลวดลายมีความเหมาะสม	4.38
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย	
- ผลิตภัณฑ์เหมาะสมที่จะนำไปจำหน่าย	4.64
- ผลิตภัณฑ์เหมาะสมที่จะให้ในโอกาสพิเศษ	3.96
4. ความพึงพอใจโดยรวม	4.22

ตารางที่ 3 คำถามการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจากใบลานต้นแบบ (n=50)

รายการ	ร้อยละความพึงพอใจ
ท่านคิดว่าผลิตภัณฑ์ควรจัดจำหน่ายในราคาเท่าไร ?	
- 8,000 - 9,000 บาท	2.0
- 9,001 - 10,000 บาท	12.0
- 10,001 - 12,000 บาท	50.0
- 12,001 - 13,000 บาท	36.0
หากผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจากใบลาน ผลิตมาเพื่อจำหน่าย	
ท่านคิดว่าจะจำหน่ายได้หรือไม่?	
- จำหน่ายได้	100.0
- ไม่แน่ใจ	0.0
- จำหน่ายไม่ได้	0.0

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการลดลาย และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจากโบลานผู้บริโภคมีความต้องการสานเป็นลายผูก มีสีที่เป็นธรรมชาติรูปทรงที่อิสระและวัสดุที่ทำเป็นลวดกับเหล็ก

2. การออกแบบและพัฒนากรรมวิธีในการสร้างชุดโคมไฟจากโบลานรูปแบบที่ 2 เหมาะสมที่จะใช้สร้างชุดโคมไฟจากโบลานต้นแบบเนื่องจากมีการพัฒนาและการออกแบบที่ดีนำความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะมาใช้อย่างสวยงามมีความน่าใช้ เพราะว่าเป็นการใช้วัสดุธรรมชาติ ให้ความรู้สึกถึงความโปร่งสามารถทำความสะอาดได้ง่ายและมีการจัดวางรูปแบบเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน

3. การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อชุดโคมไฟจากโบลานต้นแบบผู้บริโภคพึงพอใจวัสดุร่วมมีความกลมกลืนกับผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามประณีตเหมาะสมที่จะนำไปจำหน่ายและเห็นสมควรให้ขายที่ราคา 10,001-12,000 บาท

อภิปรายผล

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจากโบลานผู้วิจัยได้ประยุกต์หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยให้ความสำคัญในด้านรูปแบบที่แปลกใหม่จากของเดิมโดยใช้ตามหลักการออกแบบของนวนน้อย บุญวงศ์ (2528) ที่ต้องคำนึงถึงหน้าที่ใช้สอย (function) ความสวยงามน่าใช้ (aesthetics) ความสะดวกสบายในการใช้ (ergonomics) ความปลอดภัย (safety) การบำรุงรักษาและซ่อมแซม (maintenance)

การนำโบลานมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์โคมไฟแขวนผนังในครั้งนี้ สอดคล้องกับรายงานการวิจัยก่อนหน้านี้ ที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากโบลาน ได้แก่ ชญานา บัวน้อย และพรพิมล ยอดสุวรรณ (2556) ศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากโบลานเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภค ของกลุ่มผู้ผลิตตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตากและ วัชรชัย บุญน้อย (2549) ได้ศึกษาและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมสินค้าโบลานประเภทหมวกและกระเป๋

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าผลิตภัณฑ์ของชุมชนยังไม่ได้มีการพัฒนาทั้งด้านวัสดุ ด้านรูปแบบ และการนำมาใช้ จึงทำให้ยังไม่มีหลากหลาย แม้ภูมิปัญญาของท้องถิ่นจะเป็นภูมิปัญญาที่มีอยู่ทั่วไป มีกระบวนการผลิตที่ดีแต่ไม่มีกระบวนการออกแบบ ทำให้ไม่มีการพัฒนารูปแบบให้มีความหลากหลาย และตอบสนองต่อความต้องการ รวมไปถึงไม่มีการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้กับชุมชน ทำให้ผลิตภัณฑ์ของชุมชนมีรูปแบบเดิม ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องจักสานที่ไม่เคยมีการพัฒนารูปแบบและการประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับสุภาพร ชาววัง (2550) ที่กล่าวถึงการพัฒนาภูมิปัญญาจักสานคือ ต้องพัฒนาด้านการคัดเลือกวัตถุดิบ การพัฒนาการเตรียมวัสดุ ตลอดจนการขึ้นโครงให้มีความชำนาญ การคัดขนาดเส้นต้องมีความสม่ำเสมอ ต้องอาศัยช่างจักสานผู้มีฝีมือ ความชำนาญ และประสบการณ์ และสอดคล้องกับ ชมขวัญ บุตรเวียงพันธ์ (2548) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบเครื่องจักสานต้องให้เกิดคุณค่าทางความงาม และศิลปะเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ ต้องพัฒนาตั้งแต่วัตถุดิบ คุณภาพ รูปแบบ เทคนิคกรรมวิธีการผลิต ตลอดจนจิตสำนึกของผู้ผลิต

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. งานวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดโคมไฟจากโบลานสามารถนำไปสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบได้ จึงควรที่จะมีการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค
2. ควรมีการพัฒนาลวดลายที่ใช้สานให้หลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้ควรนำเสนอในเรื่องของรูปแบบ (style) และการออกแบบ (design) มาสนับสนุน รวมไปถึงเทรน (trend) เฟอ์นเจอร์ตกแต่งบ้านในปัจจุบัน
3. ควรนำผลิตภัณฑ์จากโบลานมาปรับเปลี่ยนและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ นอกจากนี้ยังมีความต้องการนักออกแบบและนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภาครัฐควรให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนาและสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพให้กับชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง. (2553). การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสาน อำเภอนพรัตน์ จังหวัดชลบุรี เพื่อการส่งออกตลาดยุโรป (รายงานวิจัย). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชญาภา บัวน้อย และพรพิมล ยอดสุวรรณ. (2556). การออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากใบลานเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภค ของกลุ่มผู้ผลิต ตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร, ฉบับพิเศษ, น. 110-118.
- ชนากานต์ ประเสริฐ. (2557). การพัฒนาผลิตภัณฑ์โคมไฟ ผักตบชวาเทคนิคการจักสาน (โครงการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- ชมขวัญ บุตรเวียงพันธ์. (2548). การศึกษาและพัฒนาเครื่องจักสานไม้ไผ่ประเภทบรรจุภัณฑ์ สำหรับธุรกิจสปา (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ณภัค แสงจันทร์. (2555). การออกแบบชุดโคมไฟจากต้นคลุ้ม-คล้าเพื่อใช้สำหรับห้องนั่งเล่น (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- เต็ม สมิตินันทน์. (2544). หนังสือชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กรมป่าไม้.
- นวลน้อย บุญวงษ์. (2530). หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลวัต เพชรนารถ และวชิ อินทร์. (2551). ผลิตภัณฑ์โคมไฟจากผ้าฝ้ายพื้นเมือง กรณีศึกษาชุมชนบ้านกุดจอก ตำบลกุดจอกกิ่งอำเภอนองมะโมง จังหวัดชัยนาท (ปริญญาณิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา).
- เลิศ วรแสง, จิรวรรณพิระสันต์ และนิรัช สุดสังข์. (2557). การพัฒนาเครื่องจักสานร่วมกับผ้าไหมมัดหมี่เพื่อการออกแบบโคมไฟของชุมชนบูรพา อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 5(2), น. 1-20.
- วัชรชัย บุญน้อย. (2549). การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมสินค้าใบลานประเภทหมวกและกระเป๋า (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง).
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2532). เครื่องจักสานในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศักดิ์ชาย ลีक्षा, ประทับใจ ลีक्षा และธัญมัย เจียรกุล. (2558). การพัฒนางานหัตถกรรมไม้ไผ่ในภาคอีสาน. วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 6(1), น.110-120.
- ศุภณัฐ สุวรรณเนาว์. (2554). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกโคมไฟจากกาบหมาก (โครงการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- สุภาพร ชาววัง. (2552). การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการพัฒนาเครื่องจักสานเชิงพาณิชย์ จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สุรัตน์ อัดตะ. (2556). ทำมาหากิน: จักสานใบลานจากภูมิปัญญาสู่ผลิตภัณฑ์ 5 ดาว บ้านทับลาน. หนังสือพิมพ์คมชัดลึก. วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2556.
- James, C. & Perla, R. J. (2007). Ten common misunderstandings, misconceptions, persistent myths and urban legends about Likert scales and Likert response formats and their antidotes. *Journal of Social Sciences*, 3(3), pp. 106-116.